

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 10. septembra 2015*

„Predhodno odločanje — Direktiva 2001/42/ES — Presoja vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje — Sistem varstva gorovja Himet — Postopek za spremembo — Uporabljenost te direktive — Prostorski načrt in program varstva okolja v širši atenski regiji“

V zadevi C-473/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Symvoulio tis Epikrateias (Grčija) z odločbo z dne 19. septembra 2014, ki je prispela na Sodišče 20. oktobra 2014, v postopku

Dimos Kropias Attikis

proti

Ypourgos Perivallontos, Energeias kai Klimatikis Allagis,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi K. Jürimäe, predsednica senata, M. Safjan, sodnik, in A. Prechal (poročevalka), sodnica,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Dimos Kropias Attikis A. Papakonstantinou, dikigoros,
- za grško vlado A. Alefanti, V. Pelekou in S. Lekkou, agentke,
- za Evropsko komisijo G. Wilms in M. Patakia, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov, izreka naslednjo

* Jezik postopka: grščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3 Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 6, str. 157).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru tožbe, ki jo je Dimos Kropias Attikis (občina Kropias v Atiki) vložila proti Ypourgos Perivallontos, Energeias kai Klimatikis Allagis (ministrstvo za okolje, energijo in podnebne spremembe) in s katero je predlagala razglasitev ničnosti predsedniškega odloka št. 187/2011 z dne 14. junija 2011 o določitvi varstvenih ukrepov na območju gorovja Himet in metropolitanskih parkov Goudi in Ilisia (FEK D' 187/16.06.2011, v nadaljevanju: sporni odlok).

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2001/42

- 3 V uvodnih izjavah 10 in 19 Direktive 2001/42 je navedeno:

„(10) Vsi načrti in programi, ki se pripravijo za več sektorjev in določajo okvir za prihodnje soglasje za izvedbo projektov iz prilog I in II Direktive Sveta 85/337/EGS z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 248), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 97/11/ES z dne 3. marca 1997 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 3, str. 151)] [...] bodo verjetno znatno vplivali na okolje in praviloma naj bi se zanje izvedla sistematska okoljska presoja. Kadar načrti in programi opredeljujejo rabo majhnih območij na lokalni ravni [...] naj bi se presojali le, kadar države članice ugotovijo, da bodo verjetno znatno vplivali na okolje.

[...]

- (19) Kadar je obveznost izvedbe presoje vplivov na okolje predpisana hkrati v tej direktivi in drugi zakonodaji Skupnosti, kakršne so Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic [UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 98, kakor je bila kodificirana z Direktivo 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 (UL 2010, L 20, str. 7)], Direktiva [Sveta] 92/43/EGS [z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 102)], lahko države članice, zato da preprečijo podvajanje presoje, predvidijo usklajene ali skupne postopke, ki izpolnjujejo zahteve ustrezne zakonodaje Skupnosti.“
- 4 V skladu s členom 1 Direktive 2001/42 je cilj te direktive zagotoviti visoko raven varstva okolja in prispevati k vključevanju okoljskih vidikov v pripravljanje in sprejemanje načrtov in programov, zato da se spodbuja trajnostni razvoj, tako da se zagotovi skladno s to direktivo izvedena okoljska presoja nekaterih načrtov in programov, ki bodo verjetno znatno vplivali na okolje.

5 Člen 2 Direktive 2001/42 določa:

„V tej direktivi:

(a) ‚načrti in programi‘ pomenijo načrte in programe [...] ter vse njihove spremembe:

- ki jih pripravi in/ali sprejme organ na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni ali jih pripravi organ, sprejme pa jih parlament ali vlada v zakonodajnem postopku in
- ki so zahtevani z zakonskimi in drugimi predpisi;

(b) ‚okoljska presoja‘ pomeni pripravo okoljskega poročila, izvajanje posvetovanj, upoštevanje okoljskega poročila in izidov posvetovanj pri odločanju ter zagotovitev informacij o odločitvi skladno s členi 4 do 9;

[...]“

6 Člen 3 navedene direktive, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Okoljska presoja v skladu s členi 4 do 9 se izvede pri načrtih in programih iz odstavkov 2 do 4, ki bodo verjetno znatno vplivali na okolje.

2. Ob upoštevanju odstavka 3 se okoljska presoja izvede za vse načrte in programe,

- (a) ki so pripravljene za kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, energetiko, industrijo, promet, ravnanje z odpadki, upravljanje voda, telekomunikacije, turizem, prostorsko načrtovanje ali rabo zemljišč in ki določajo okvir za prihodnja soglasja za izvedbo projektov iz prilog I in II k Direktivi 85/337/EGS; ali
- (b) pri katerih je bilo glede na možne vplive na območja ugotovljeno, da je zanje potrebna presoja skladno s členom 6 ali 7 Direktive 92/43/EGS.

[...]“

7 Člen 11 Direktive 2001/42, naslovljen „Razmerje do druge zakonodaje Skupnosti“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Okoljska presoja po tej direktivi brez vpliva na zahteve Direktive 85/337/EGS in katere koli druge zahteve zakonodaje Skupnosti.

2. Države članice lahko za načrte in programe, pri katerih je obveznost izvesti presojo vplivov na okolje predpisana hkrati v tej direktivi in drugi zakonodaji Skupnosti, poskrbijo za usklajene ali skupne postopke, ki izpolnjujejo zahteve ustrezne zakonodaje Skupnosti, zato da med drugim preprečijo podvajanje presoje.“

Direktiva 92/43

8 Člen 6(3) Direktive 92/43 določa:

„Pri vsakem načrtu ali projektu, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, pa bi sam ali v povezavi z drugimi načrti ali projekti lahko pomembno vplival na območje, je treba opraviti ustrezno presojo njegovih posledic glede na cilje ohranjanja tega območja. Glede na ugotovitve presoje

posledic za območje in ob upoštevanju določb odstavka 4 pristojni nacionalni organi soglašajo z načrtom ali projektom šele potem, ko se prepričajo, da ne bo škodoval celovitosti zadevnega območja, in, če je primerno, ko pridobijo mnenje javnosti.“

9 Člen 7 te direktive določa:

„Obveznosti iz člena 6(2), (3) in (4) te direktive nadomestijo vse obveznosti iz prvega stavka člena 4(4) Direktive 79/409/EGS za območja, določena na podlagi člena 4(1) ali podobno priznana po členu 4(2) navedene direktive, od datuma začetka izvajanja te direktive ali datuma, ko država članica določi ali prizna ta območja po Direktivi 79/409/EGS, če je slednji datum kasnejši.“

Grško pravo

Medministrski sklep 107017/2006 določa:

10 Člen 1 medministrskega sklepa 107017/2006 z dne 28. avgusta 2006 (FEK B' 1225/5.9.2006) določa:

„S tem sklepom se določbe Direktive [2001/42] izvajajo tako, da se v okviru uravnoveženega razvoja v pripravljanje in sprejemanje načrtov in programov vključijo okoljski vidiki ter se določijo vsi ukrepi, pogoji in postopki, potrebni za presojo njihovih verjetnih posledic na okolje, in da se tako spodbujata trajnostni razvoj in visoka raven varstva okolja.“

11 Člen 3(1)(b) navedenega medministrskega sklepa določa:

„1. Strateška okoljska presoja se izvede pred odobritvijo načrta ali programa oziroma preden je ta vložen v zakonodajni postopek, ob upoštevanju določb iz odstavka 2, za načrte ali programe na državni, regionalni, pokrajinski ali lokalni ravni, ki bodo verjetno znatno vplivali na okolje, in zlasti:

[...]

b) za vse načrte in programe, ki se v celoti ali delno izvajajo na območjih, ki so del nacionalnega območja Evropskega ekološkega omrežja Natura 2000 [območja, pomembna za Skupnost (v nadaljevanju: OPS), in posebna območja varstva (v nadaljevanju: POV)] in ki lahko znatno vplivajo na ta območja, razen načrtov za upravljanje in akcijskih programov, ki so neposredno povezani ali nujni za upravljanje in varstvo navedenih območij.

Za ugotovitev, ali načrti in programi iz prejšnjega odstavka [...] lahko znatno vplivajo na nacionalna območja Evropskega ekološkega omrežja Natura 2000 [OPS in POV], in – posledično – določitev, ali je zanje treba izvesti postopek strateške okoljske presoje, je treba izpeljati postopek predhodnega spremljanja okolja iz člena 5(2).“

12 Člen 5(1) medministrskega sklepa 107017/2006 določa:

„Za vse načrte ali programe, navedene v členu 3(1)(b) in (2), se izvede postopek predhodnega spremljanja okolja, da lahko pristojni organ iz odstavka 3 na podlagi posebnih meril, določenih v navedenem členu, odloči, ali bo zadevni načrt ali program verjetno znatno vplival na okolje in je zato zanj treba izvesti strateško okoljsko presojo [...]“

Zakonodaja, ki se nanaša na področje prostorskega načrtovanja v širši atenski regiji

- 13 Zakon št. 1515/1985 o prostorskem načrtu in programu varstva okolja v širši atenski regiji, katerega določbe so bile kodificirane s predsedniškim odlokom z dne 14. julija 1999 o zakoniku o splošni urbanistični zakonodaji, je določal prostorski načrt za ureditev v širši atenski regiji (v nadaljevanju: prostorski načrt) in program varstva okolja.
- 14 V skladu s členom 1(1) zakona št. 1515/1985 prostorski načrt obsega vse cilje, smernice, programe, in ukrepe, ki so s tem zakonom opredeljeni kot nujni elementi za organizacijo ureditve in urbanizma Aten in njene širše okolice v okviru petletnih načrtov ekonomskega in socialnega razvoja.
- 15 V skladu s členom 4(3) navedenega zakona je namen predsedniških odlokov, sprejetih na podlagi navedenega člena, dopolniti, podrobneje opredeliti, pojasniti in delno spremeniti prostorski načrt in program varstva okolja, ne da bi pri tem spremenili njegove cilje in smernice.

Zakonodaja, ki se nanaša na varstvo gorovja Himet

- 16 Gorovje Himet je predmet različnih sistemov varstva, določenih z nacionalno zakonodajo. Celovit sistem varstva tega gorovja je bil prvič urejen s predsedniškim odlokom z dne 31. avgusta 1978, ki je določal dve območji varstva (A in B) in opredeljeval dovoljeno uporabo za vsako območje.
- 17 Poleg tega je bilo gorovje Himet zaradi svoje izjemne biotske raznovrstnosti, zlasti kar zadeva rastlinstvo in ptice, v skladu z Direktivo 92/43 vpisano na seznam OPS z nazivom „Himet – Aisthitiko Dasos Kaisarianis – Limni Vouliagmenis“ (GR 3000006) in v skladu z Direktivo 2009/147 kot POV z nazivom „Oros Himet“ (GR 3000015). Navedeno gorovje je bilo opredeljeno tudi kot posebno ohranitveno območje v smislu Direktive 92/43.
- 18 Z namenom izboljšanja varstva gorovja Himet in uskladitve upoštevne prejšnje ureditve z določbami prostorskega načrta je organ za prostorsko načrtovanje in varstvo okolja v širši atenski regiji, ki je bil ustanovljen s členom 5 zakona št. 1515/1985, začel postopek za spremembo predsedniškega odloka z dne 31. avgusta 1978.
- 19 V okviru tega postopka je bila izvedena študija, na podlagi katere je izvršni odbor organa za prostorski načrt in varstvo okolja v širši atenski regiji ustvaril načrt, v zvezi s katerim so nato tekla posvetovanja z zadevnimi občinami, več ministrstvi in širšo javnostjo. Na podlagi teh posvetovanj je bil načrt dokončan in je vodil k sprejetju spornega odloka.
- 20 Člen 1 tega odloka določa:

„Predmet tega odloka je učinkovito varstvo gorovja Himet in njegovih perifernih površin z upravljanjem in ekološkim ohranjanjem habitatov, rastlinstva in živalstva, s spodbujanjem njegovih ekoloških dejavnosti, ki so pomembne za atiško nižino, varovanjem pokrajine in nadzorom gradenj.“

- 21 Člen 3 spornega odloka opredeljuje pet območij varstva, in sicer območje A, katerega površina je obsežnejša od površine prej obstoječega območja A in je razglašeno za „območje absolutnega varstva narave in spomenikov“, z namenom popolnega varstva habitatov, rastlinstva in živalstva ter ekološko skladnega spodbujanja posebnih naravnih, geoloških in zgodovinskih značilnosti gorovja Himet, območje B, ki je opredeljeno kot „periferno območje varstva“ in predstavlja območje, namenjeno kmetijstvu, izobraževanju, rekreaciji na prostem, kulturi in športu, območje C, ki predstavlja območje varstva arheoloških najdbišč, območje D, opredeljeno kot metropolitanska parka Goudi in Ilisia, ki pomeni povezavo med gorskim in mestnim ekosistemom, ter območje E, namenjeno posebni izrabi zemljišča, kjer so med drugim dovoljena pokopališča, ki spoštujejo zadevno veljavno zakonodajo.

- 22 Člen 7 spornega odloka z naslovom „Prehodne določbe“ med drugim določa, da morajo biti kamnolomi preurejeni v roku treh let in da morajo biti nekatere zgradbe, med drugim obstoječe industrijske in obrtne zgradbe, odstranjene v roku petih let.
- 23 Člen 8 navedenega odloka določa zlasti, da zgradbe, ki pravno obstajajo, in zgradbe, ki se uporabljajo za prebivanje, izobraževanje, kot bolnice, sanatoriji, sirotišnice, azilni centri, za rekreacijo, šport, kulturne prireditve, kot samostani, telefonske antene, verski objekti in pokopališča, katerih uporaba ni dovoljena z določbami tega odloka, lahko še naprej ostanejo na zemljiščih, na katerih se nahajajo, in so predmet popravil, vendar jih ni mogoče nadgraditi.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 24 Symvoulio tis Epikrateias (državni svet) navaja, da mora ob upoštevanju trditev Dimos Kropias ugotoviti, ali je sporni odlok treba razglasiti za ničen, ker gre za načrt ali program, ki izhaja iz Direktive 2001/42, ki bi moral biti predmet postopka „predhodnega spremljanja okolja“ in/ali postopka „strateške okoljske presoje“ v smislu medministrskega sklepa 107017/2006, s katerim je bila prenesena ta direktiva.
- 25 To sodišče meni, da ne morejo biti predmet navedenih postopkov načrti in programi, s katerimi je bil določen ali uveden obstoječi načrt višje ravni, s katerim se uresničuje splošni načrt, v konkretnem primeru prostorski načrt, kot je zadevni, ki je po začetku veljave medministrskega sklepa 107017/2006 sam predmet navedenega postopka strateške okoljske presoje. Ni pomembno, da prostorski načrt ni bil predmet te strateške okoljske presoje, ker ob njegovem sprejetju navedeni medministrski sklep še ni začel veljati.
- 26 Predložitveno sodišče meni, da iz točke 42 sodbe v zadevi Inter-Environnement Bruxelles in drugi (C-567/10, EU:C:2012:159) izhaja, da se „okoljska presoja“ v smislu člena 3 Direktive 2001/42 ne zahteva, če akt spada v hierarhijo aktov prostorskega načrtovanja, če ti akti dovolj natančno določajo pravila o rabi zemljišč, če so bili že sami predmet presoje vplivov na okolje in če se lahko razumno šteje, da so bili interesi, ki jih Direktiva 2001/42 varuje, v tem okviru zadostno upoštevani.
- 27 V skladu z večinskim stališčem članov predložitvenega sodišča določa prostorski načrt, uveden z zakonom 1515/1985, ki je v razmerju do spornega odloka predhodno obstoječi načrt višje ravni, dovolj natančna pravila o rabi zemljišč, tako da „okoljska presoja“ v smislu Direktive 2001/42 pred sprejetjem navedene uredbe, ki pojasnjuje in uvaja navedeni prostorski načrt, ni bila potrebna.
- 28 To mnenje bi lahko temeljilo zlasti na tem, da člen 4(3) zakona 1515/1985 določa, da lahko odloki, sprejeti na podlagi tega člena, kot je sporni odlok, le dopolnijo, podrobneje opredelijo, pojasnijo in spremenijo prostorski načrt in program varstva okolja, ne da bi lahko spremenili njegove cilje in smernice in ne da bi lahko določali nova dela ali nove dejavnosti, ki niso del načrtovanja prostorskega načrta in ki imajo vsakršen najmanjši negativen vpliv na okolje. S spornim odlokom naj bi se poskušalo še bolj strogo urediti trenutne predpise v zvezi z varstvom gorovja Himet glede rabe zemljišča in njegovo skladnost s prostorskim načrtom.
- 29 Predložitveno sodišče dodaja, da v skladu z manjšinskim stališčem njegovih članov sporni odlok ne more biti sprejet brez „okoljske presoje“ v smislu člena 3 navedene direktive 2001/42. Zakon 1515/1985 naj namreč ne bi določal nobenega pravila o rabi zemljišč in torej nikakor nobenega natančnega pravila te vrste, saj naj bi ta zakon vseboval le splošne določbe glede ciljev in smernic.
- 30 V skladu s tem manjšinskim stališčem naj bi bil načrt, kot je ta, ki je določen s spornim odlokom, čeprav le pojasnjuje prostorski načrt, očitno predmet okoljske presoje v skladu s samim besedilom člena 3(2)(a) Direktive 2001/42.

- 31 Predložitveno sodišče meni, da čeprav bi Sodišče v skladu z njegovim večinskim stališčem presodilo, da načrt, uveden s spornim odlokom, ne sme biti predmet „okoljske presoje“ v smislu Direktive 2001/42, saj določa prostorski načrt, ki je hierarhično višja norma, bi se na drugem mestu vendarle postavljalo vprašanje, ali se navedena presoja kljub vsemu zahteva, saj je bil prostorski načrt sprejet, ne da bi bila ta presoja opravljena.
- 32 Predložitveno sodišče navaja, da je v skladu z večinskim stališčem njegovih članov na to vprašanje treba odgovoriti nikalno predvsem zato, ker zakon 1515/1985, ki vključuje prostorski načrt, glede na datuma sprejetja ne spada na področje uporabe *ratione temporis* ne Direktive 2001/42 ne ureditve, s katero se je ta direktiva prenesla v grško pravo.
- 33 Vendar manjšina članov predložitvenega sodišča meni, da tega večinskega stališča ni mogoče sprejeti, saj naj bi neupravičeno omejeval polni učinek Direktive 2001/42 in naj bi bil v nasprotju s točko 42 sodbe Inter-Environnement Bruxelles in drugi (C-567/10, EU:C:2012:159). Poleg tega naj vprašanje retroaktivne uporabe Direktive 2001/42 ne bi bilo pomembno, saj se v zadevnem primeru ne postavlja vprašanje, ali je bil prvotni načrt predmet „okoljske presoje“ v smislu te direktive, ampak le vprašanje, ali mora biti predpis, s katerim se ta načrt konkretizira, predmet takšne presoje z vidika novih določb.
- 34 Po mnenju predložitvenega sodišča bi se v primeru negativnega odgovora Sodišča na to vprašanje postavljalo tretje vprašanje, namreč ali je za sprejetje spornega odloka potrebna okoljska presoja v skladu s členom 3(2)(b) Direktive 2001/42, saj območje A, kot jo določa ta odlok, obsega skoraj celotno področje gorovja Himet, zaščiten kot OPS in POV.
- 35 Zlasti gre za vprašanje ali je sporni odlok, ob upoštevanju člena 3(2)(b) Direktive 2001/42 in člena 6(3) Direktive 92/43, upravni načrt, ki je v neposredni zvezi in nujen za varstvo zadevnega območja, saj se v takšnem primeru okoljske presoje ne bi zahtevalo.
- 36 Večina članov predložitvenega sodišča meni, da je na to vprašanje treba odgovoriti nikalno, saj kljub temu, da je predmet tega odloka varstvo gorovja Himet, njegove določbe pa so okolju bolj prijazne, dopušča, da se na vseh področjih ohranijo obstoječe dejavnosti in raba tal, katerih učinki na okolje niso bili nikoli preučeni in dopušča, med drugim, nadaljnji obstoj radijskih in televizijskih anten, šol, domov za ostarele in pokopališč, ki so pred tem zakonito obstajali.
- 37 Vendar pa temu stališču nasprotujejo nekateri člani predložitvenega sodišča, ki menijo, da je sporni odlok upravni načrt, ki je v neposredni zvezi in nujen za varstvo zadevnega območja, saj uvrstitev gorovja Himet v območje A pomeni absolutno varstvo, ki ne dopušča nobene rabe tal, z izjemo naprav, ki so združljive ali nujne za varstvo področja, kot so naprave za varstvo proti požarom, hidranti, pohodniške in kolesarske poti, kot tudi mehki ukrepi za zadrževanje hudourniških voda.
- 38 Nazadnje, predložitveno sodišče meni, da če bi Sodišče ugotovilo, da je glede območja A sporni odlok upravni načrt, ki je v neposredni zvezi in nujen za varstvo gorovja Himet, bi se postavljalo vprašanje ali bi bilo sporni odlok mogoče razglasiti za ničen v delu, v katerem so nekateri deli tega zaščitenega področja kot OPS ali POV vključeni v območja B, D in E v smislu tega odloka, za katere bi bilo treba izvesti okoljsko presojo, ki pa ni bila izvedena.
- 39 Večina članov predložitvenega sodišča meni, da bi bilo na to vprašanje treba odgovoriti pritrdilno.
- 40 Nasprotno pa je mnenje manjšine članov predložitvenega sodišča, da bi bilo treba podatke - za to, da se uredi rabo tal oziroma dopustne dejavnosti na širokem področju, za katerega se šteje, da tvori celoto, kot je gorovje Himet, - presoditi enotno, okoljska presoja pa ne bi smela biti fragmentarna.

41 V teh okoliščinah je Symvoulio tis Epikrateias prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1) Ali je prostorski načrt metropolitanskega urbanega območja, ki določa splošne cilje, smernice in splošne programe za prostorsko in urbanistično načrtovanje širšega mestnega območja, pri čemer sta med njegovimi [splošnimi] cilji navedena varstvo gorskih območij, ki ga obdajajo, ter ustavitev širjenja urbanega območja, načrt, na podlagi katerega lahko pristojni upravni organ odloči, da ne bo predložil v postopek strateške okoljske presoje iz člena 3 [Direktive 2001/42], kot se razlaga v [točki 42] sodb[e] [...] Inter Environnement Bruxelles, C-567/10, EU:C:2012:159, [...] načrta, ki je bil pozneje sprejet z uredbo na podlagi dovoljenja, določenega z zakonom, s katerim je bil dopolnjen navedeni prostorski načrt in s katerim so bila določena zavarovana območja za eno od zgoraj navedenih gorskih območij ter na njem dovoljene rabe in dejavnosti, da bi se opredelili in izvajali cilji varstva gorskih območij in ustavitve širitve urbanega območja?
- 2) Če je odgovor na prejšnje vprašanje pritrdilen, se postavlja vprašanje, ali je v primeru, da [zaradi datuma] [...] sprejetj[a] [navedenega prostorskega] načrta [...] ni bila opravljena [...] okoljska presoja [v smislu] Direktive 2001/42 [...], [...] treba [...] opraviti tako presojo ob sprejetju akta o opredelitvi navedenega načrta, [opravljenega po začetku] uporabe navedene direktive?
- 3) Če je odgovor na vprašanje iz točke 2 nikalen, se postavlja vprašanje, ali je uredbo – ki vsebuje določbe o varstvenih ukrepih, dejavnostih in rabah, dovoljenih na območju, vključenem v državni del omrežja [Natura 2000], kot so [...] [območje, pomembno za Skupnost], [...] [posebno ohranitveno območje] in [...] [posebno varstveno območje], tudi če je bil na podlagi takih določb uveden sistem popolnega varstva narave, ki dopušča samo vzpostavitev protipožarnih sistemov, upravljanje gozdov in pohodniške poti, vendar ne izhaja iz pripravljanih aktov za sprejetje teh določb, ki so bile sprejete ob upoštevanju ciljev varstva takih območij ali posebnosti okolja, na podlagi katerih so bila izbrana za vključitev v omrežje [Natura 2000], če se na podlagi navedenih določb na zadevnem območju ohranijo zdaj ne več dovoljene rabe, samo zato, ker so bile združljive s predhodnim sistemom varstva – mogoče šteti za načrt upravljanja v smislu člena 6(3) Direktive 92/43[...], pred sprejetjem katere ni bilo obveznosti opravljanja [...] okoljske presoje, v skladu z navedenim členom v povezavi s členom 3(2)(b) [...] Direktive 2001/42 [...]?
- 4) Če je odgovor na [prejšnje] vprašanje [...] pritrdilen, se nazadnje postavlja vprašanje, če se sprejme akt o prostorskem načrtovanju v zvezi s širšim enotnim geografskim območjem, v zvezi s katerim je treba načeloma v skladu s členom 3(2)(b) Direktive 2001/42 [...] v povezavi s členom 6(3) Direktive 92/43 [...] opraviti [...] okoljsko presojo, ki ni bila opravljena, in se poleg tega ugotovi, da je bila [...] okoljska presoja zahtevana samo za nekatera območja tega prostora – zaradi nazadnje sprejetih ureditev o rabah in dovoljenih dejavnostih, pri čemer ti predpisi niso samo načrti upravljanja – ne pa za večino teh območij, saj je sprejeti ukrep v delu, v katerem zadeva ta območja, načrt upravljanja, za katerega se v skladu s členom 3(2)(b) Direktive 2001/42 [...] v povezavi s členom 6(3) Direktive 92/43 [...] ne zahteva presoja, ne glede na to, ali sta v skladu z Direktivo 2001/42 [...] mogoči [...] razglasitev delne ničnosti vseh zadevnih določb in posledična odprava navedenega ukrepa samo v zvezi s tistimi deli, ki zadevajo območja, za katera se – v skladu z novimi predpisi v zvezi s tem – zahteva [...] okoljska presoja, posledica česar bi bila po njihovi delni odpravi ta, da bi bilo treba okoljsko presojo opraviti samo za ta območja in ne za celotno območje?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

- 42 Predložitveno sodišče s prvima dvema vprašanjema, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje ali je treba člena 2(a) in 3(2)(a) Direktive 2001/42 razlagati tako, da sprejetje akta, ki vsebuje načrt ali program v zvezi s prostorskim načrtovanjem in rabo tal iz Direktive 2001/42, ki spreminja že obstoječi načrt ali program, lahko oprosti obveznosti izvedbe okoljske presoje na podlagi člena 3 te direktive, ker je s tem aktom natančneje določen in se z njim uresničuje prostorski načrt, ki je bil določen s hierarhično višjim aktom, ki tudi sam ni bil predmet okoljske presoje.
- 43 V zvezi s tem izhaja iz točke 42 sodbe *Inter-Environnement Bruxelles* in drugi (C-567/10, EU:C:2012:159) izhaja, da cilji Direktive 2001/42 in nujnost zagotavljanja njenega polnega učinka ne nasprotujejo domnevi, da je pravni akt, ki v celoti ali deloma razveljavlja načrt ali program, zajet s to direktivo, izključen z njenega področja uporabe, če razveljavljeni akt spada v hierarhijo aktov prostorskega načrtovanja, če ti akti dovolj natančno določajo pravila o rabi zemljišč, če so bili že sami predmet presoje vplivov na okolje in če se lahko razumno šteje, da so bili interesi, ki jih Direktiva 2001/42 varuje, v tem okviru zadostno upoštevani.
- 44 Vendar pa Direktiva 2001/42, drugače kot razveljavitveni akti, zlasti njen člen 2(a), na svoje področje uporabe izrecno vključuje akte, ki spreminjajo načrte in programe, kot je sporni odlok, kot je med drugim navedlo Sodišče v točki 36 sodbe *Inter-Environnement Bruxelles* in drugi (C-567/10, EU:C:2012:159).
- 45 Ker gre v zadevi v glavni stvari za akt, ki spreminja načrte in programe, ki izrecno spada na področje veljave Direktive 2001/42, tako ni mogoče trditi, da je ta pravni akt glede na cilje te direktive in glede na zahtevo, da se zagotovi njen polni učinek, vseeno mogoče izključiti s področja uporabe te direktive.
- 46 Poleg tega je nesporno, da so načrti in programi iz spornega odloka načeloma zajeti s členom 3(2)(a) Direktive 2001/42, ker se v bistvu nanašajo na urbanistično in podeželsko prostorsko načrtovanje ter rabo zemljišč.
- 47 Dalje, iz te določbe, v povezavi s členom 3(1) Direktive 2001/42 izhaja, da je treba slednjo razlagati tako, da obveznost izvedbe okoljske presoje za določen načrt ali program, pogojuje s tem, da bo ta načrt ali program verjetno imel znatne učinke na okolje, oziroma bo bistveno vplival na območje. Posledično je preizkus izpolnjevanja teh pogojev nujno omejen na vprašanje, ali je mogoče na podlagi objektivnih dejavnikov izključiti, da navedeni načrt ali projekt znatno vpliva na zadevno območje (glej po analogiji sodbo *Sylogos Ellinon Poleodomon kai chorotakton*, C-177/11, EU:C:2012:378).
- 48 V vsakem primeru se omejitev področja uporabe Direktive 2001/42, na katero se je sklicevalo Sodišče v točki 42 sodbe *Inter-Environnement Bruxelles* in drugi (C-567/10, EU:C:2012:159) nanaša na položaj, ki je bistveno drugačen od položaja v postopku v glavni stvari.
- 49 Ta omejitev se nanaša na razveljavitvene akte in je ni mogoče razširiti na pravne akte, ki spreminjajo načrte ali programe, kot so zadevni v postopku v glavni stvari.
- 50 Vendar je treba ob upoštevanju cilja Direktive 2001/42, ki je zagotavljanje visoke ravni varstva okolja, določbe, ki opredeljujejo področje uporabe te direktive, zlasti pa tiste, ki opredeljujejo akte, predvidene s to direktivo, razlagati široko (sodba *Inter-Environnement Bruxelles* in drugi, C-567/10, EU:C:2012:159, točka 37). Vse izjeme ali omejitve teh določb je treba zato razlagati ozko.

- 51 Tako akti, ki spreminjajo načrt ali program nujno pomenijo spremembo referenčnega pravnega okvira in imajo zato lahko znatne vplive na okolje, ki še niso bili predmet okoljske presoje v smislu Direktive 2001/42 (glej v tem smislu sodbo *Inter-Environnement Bruxelles in drugi*, C-567/10, EU:C:2012:159, točka 39).
- 52 Zgolj okoliščina, da naj bi bil namen sprememb s spornim odlokom konkretizacija in izvedba prostorskega načrta, ki je v hierarhiji norm uvrščen višje, ne more utemeljiti dejstva, da pri sprejetju takega akta ni bila izvedena takšna presoja.
- 53 Takšna razlaga namreč ne bi bila združljiva s cilji Direktive 2001/42 in bi spodkopala njen polni učinek, ker bi pomenila, da je potencialno obsežna kategorija pravnih aktov, ki spreminjajo načrte ali programe, ki bi lahko imeli bistvene učinke na okolje, načeloma izvzeta s področja uporabe te direktive, čeprav se člena 2(a) in 3(2)(a) te direktive nanje izrecno sklicujeta.
- 54 To velja toliko bolj za pravni akt, kot je sporni odlok, za katerega velja, da so bile z njim izvedene bistvene spremembe in da prostorski načrti v širši atenski regiji iz postopka v glavni stvari, tudi če bi se lahko izhajalo iz tega, da dovolj konkretno ureja rabo tal, v vsakem primeru ni bil predmet okoljske presoje v smislu Direktive 2001/42.
- 55 Vendar je razlog za omejitev področja uporabe Direktive 2001/42, na katero se sklicuje Sodišče v točki 42 sodbe *Inter-Environnement Bruxelles in drugi* (C-567/10, EU:C:2012:159) preprečiti, da je en in isti načrt predmet več okoljskih presoj, ki zajemajo vse zahteve iz te direktive.
- 56 Okoliščina, da ta direktiva ob sprejetju tega prostorskega načrta še ni veljala, ni bistvenega pomena, ob upoštevanju dejstva, da se brez izjeme uporablja za vse akte o spremembah, ki so bili sprejeti v času njene veljave.
- 57 Poleg tega se zdi, da je v postopku v glavni stvari še bolj pomembno dejstvo, da načrt, ki ga sporni odlok izrecno želi spremeniti, namreč tisti, ki je bil vzpostavljen s predsedniškim odlokom z dne 31. avgusta 1978, očitno ni bil predmet okoljske presoje, ki ustreza presoji iz Direktive 2001/42.
- 58 Nazadnje, tudi če bi načrti in programi, ki so bili spremenjeni s spornim odlokom, že bili predmet presoje vplivov na okolje v skladu z Direktivo 85/337 ali „druge zahteve zakonodaje Skupnosti“ v smislu člena 11(1) Direktive 2001/42, kar iz spisa, predloženega Sodišču ne izhaja, vendar je stvar predložitvenega sodišča, da presodi, ali se takšna presoja lahko šteje za skupni ali usklajeni postopek in ali ta presoja zajema že vse zahteve iz Direktive 2001/42, v takem primeru ne bi bilo več treba izvesti nove presoje na podlagi zadnje direktive (sodba *Valčiukienė in drugi*, C-295/10, EU:C:2011:608, točka 62).
- 59 Na podlagi navedenih ugotovitev je na prvi dve vprašanji treba odgovoriti, da je treba člena 2(a) in 3(2)(a) Direktive 2001/42 razlagati tako, da sprejetje akta, ki vsebuje načrt ali program v zvezi s prostorskim načrtovanjem in rabo tal iz Direktive 2001/42, ki spreminja že obstoječi načrt ali program, lahko oprosti obveznosti izvedbe okoljske presoje na podlagi člena 3 te direktive, ker je s tem aktom natančneje določen in se z njim uresničuje prostorski načrt, ki je bil določen s hierarhično višjim aktom, ki tudi sam ni bil predmet okoljske presoje.

Tretje in četrto vprašanje

- 60 Glede na odgovor na prvi dve vprašanji je treba ugotoviti, da glede vprašanja ali člen 3(2)(b) Direktive 2001/42 prav tako predpisuje okoljsko presojo načrtov in programov, določenih s spornim odlokom, sta bili tretje in četrto vprašanje postavljeni le ob predpostavki, da bi Sodišče odgovorilo v smislu, da ti načrti in programi niso predmet takšne presoje v smislu člena 3(2)(a) te direktive.

61 V teh okoliščinah na tretje in četrto vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

62 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

Člena 2(a) in 3(2)(a) Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje je treba razlagati tako, da sprejetje akta, ki vsebuje načrt ali program v zvezi s prostorskim načrtovanjem in rabo tal iz Direktive 2001/42, ki spreminja že obstoječi načrt ali program, lahko oprosti obveznosti izvedbe okoljske presoje na podlagi člena 3 te direktive, ker je s tem aktom natančneje določen in se z njim uresničuje prostorski načrt, ki je bil določen s hierarhično višjim aktom, ki tudi sam ni bil predmet okoljske presoje.

Podpisi